

Katarzyna Kozak
EBIB

Felieton z troską w tle

Wiosną tego roku polskie środowisko bibliotekarskie zelektryzowało pojawienie się projektu rozporządzenia w sprawie zmiany przepisów uprawniających do wykonywania zawodu bibliotekarskiego. Rozporządzenie było częścią szeroko zakrojonych działań deregulacyjnych rządu dotyczących różnych zawodów w Polsce, m.in. geodetów, adwokatów, notariuszy, przewodników górskich i wielu innych. Owe zmiany ustawodawcze tłumaczono nadmiernie wygórowanymi wymaganiami względem wykształcenia kierunkowego, powodującymi zbyt hermetyczne zamknięcie się niektórych zawodów na napływ nowych pracowników co, jak twierdzi rząd, ujemnie wpływa na rozwój rynku pracy i pogłębia bezrobocie w Polsce.

Na propozycję ministerialną bibliotekarze i środowisko akademickie zareagowało błyskawicznie. Pojawiły się listy otwarte i opinie dyrektorów bibliotek publicznych, dyrektorów instytutów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (INiB), Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i związków zawodowych. Stowarzyszenie EBIB, w wystosowanym do MKiDN piśmie z 28 czerwca 2012 r., również wyraziło zaniepokojenie proponowanym kształtem rozporządzenia, obawiając się obniżenia standardów pracy, jakie przez lata wypracowało środowisko bibliotekarskie. Wydaje się jednak, że sprawa deregulacji jest przesądzona — 25 września 2012 r. Rada Ministrów przyjęła projekt *Ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów*, który w najbliższym czasie zostanie przekazany do Sejmu RP. Takie były plany rządu, zapowiedziane jeszcze w 2011 r. podczas exposé premiera.

Postanowienia rozporządzenia dotyczą w dużej mierze bibliotekarzy z bibliotek publicznych, bibliotekarze szkolni i zatrudnieni w bibliotekach akademickich i naukowych w zasadzie mogą spać spokojnie. Ich praca, zdaniem ministerstwa, wymaga wysokich kwalifikacji, to bibliotekarze zatrudnieni w placówkach publicznych nie potrzebują wykształcenia kierunkowego, ponieważ z powodzeniem może je zastąpić staż.

Niemniej myślę, że przyszłym „niebibliotekarzom” z pewnością przyda się wiedza o tym, czego można się nauczyć, studiując bibliotekoznawstwo i informację naukową — a nuż ktoś zechce tę wiedzę uzupełnić — dlatego gorąco polecam im październikowy „Biuletyn EBIB”.

Zachęcam też „wiarusów bibliotekarstwa” (choć wiem, że tu akurat specjalnej zachęty nie trzeba) do lektury numeru październikowego, w którym nie zabraknie nowości edukacyjnych oferowanych przez polskie instytuty INiB, a także propozycji zdobywania nowych umiejętności, niekoniecznie w naszej dyscyplinie.

Justyna Maczuga przygotowała artykuł, w którym opisała kierunki studiów pozornie niezwiązane z bibliotekarstwem, ale mogące przydać nowych umiejętności pracującemu bibliotekarzowi lub też natchnąć go do podjęcia pracy w zawodzie pokrewnym, w którym

mógłby z powodzeniem wykorzystać również swoją wiedzę bibliotekarską. To ciekawy artykuł wskazujący nowe ścieżki rozwoju zawodowego.

Dominik Mirosław Piotrowski z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK przedstawił interesujące oferty edukacyjne polskich instytutów i katedr bibliotekoznawstwa w aspekcie wykorzystania przez nie w procesie kształcenia technologii informacyjno-komunikacyjnych. Informacje dotyczące programów nauczania niejednokrotnie zawdzięczał korespondencji osobistej z pracownikami i doktorantami wybranych instytucji, a nie tylko ogólnodostępnej ofercie internetowej.

Artykuł Beaty Marek, autorki bloga Cyberlow.pl, dotyczy — najogólniej rzecz ujmując — e-learningu jako jednej z form kształcenia bibliotekarzy w Polsce. Autorka przedstawia zagadnienia terminologiczne związane z e-learningiem: definicje, rodzaje, wykorzystywane narzędzia. Analizuje pozytywne i negatywne aspekty tej metody studiowania. W drugiej części artykułu opisuje polską edycję otwartego kursu pt. „Prawo autorskie dla bibliotekarzy”, przygotowanego przez Bibliotekę Uniwersytecką Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Agata Bożek wraz z Leną Kamińską-Mazur z Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie poświęciły swój artykuł nowemu zjawisku na rynku wydawniczym, a mianowicie książce hybrydowej, która stanowi doskonały przykład konwergencji mediów: łączy druk i materiały multimedialne, dzięki wykorzystaniu kodów QR (ang. *quick response*), a także nowoczesnych narzędzi, takich jak tablet czy smartfon.

Barbara Janczak z Biblioteki Głównej AGH w dającej do myślenia analizie pt. *Edukacja informacyjna użytkowników w bibliotekach polskich uczelni technicznych (w świetle badań ankietowych)* ukazuje stan edukacji informacyjnej w bibliotekach polskich uczelni technicznych. Omawia rodzaje szkoleń przygotowywanych przez biblioteki z zakresu umiejętności informacyjnych, ich status, formy oraz zakres tematyczny. Zwraca szczególną uwagę na problem badania statystyki korzystania ze szkoleń i satysfakcji uczestników biorących w nich udział oraz współpracy bibliotek uczelni technicznych w tym zakresie.

Małgorzata Janiak z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawiła w swoim artykule galerię europejskich i amerykańskich „rzeźbiarzy książek” oraz ich kontrowersyjnych prac plastycznych, wskazując nowy sposób na zachowanie spuścizny, jaką są książki, które tracąc swą aktualność treściową, mogą jednak przedłużyć swój żywot w charakterze materiału będącego podstawą działań twórczych. Autorka zaprezentowała zaskakujący i inspirujący mariaż wyobraźni i nowych technik, ubarwiając swą pracę licznymi ilustracjami.

W bieżącym numerze publikujemy również dość pokaźny zbiór sprawozdań: z Konferencji Open Repositories 2012, z 14. Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotek Niepaństwowych Szkół Wyższych, z wyjazdu do Biblioteki Głównej Wileńskiego Uniwersytetu Technicznego im. Giedymina w ramach programu Erasmus oraz z wrześniowego VII. Forum Młodych Bibliotekarzy w Łodzi.

Na przekór podejmowanym przez władze działaniom, w pewien sposób zniechęcających do studiowania bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, namawiam gorąco do poszukiwań, do kształcenia się i rozwijania nowych umiejętności zawodowych, jeśli tylko

czas i warunki finansowe pozwalają. Erudycja i wysoki poziom kompetencji zawodowych są wpisane w nasz zawód tak samo jak i w zawód prawniczy czy lekarski. I choć nie zależy od nas ludzkie życie, to na pewno jego jakość, na którą niewątpliwie wpływ ma poziom kultury i wiedzy w społeczeństwie, a także zachowanie i ochrona spuścizny literackiej i naukowej dla przyszłych pokoleń, w czym bibliotekarze mają swój udział od prawie trzech tysięcy lat. Zawarte w temacie niniejszego numeru pytanie o to, czy mamy postęp czy regres w dziedzinie kształcenia kierunkowego, pozostawiam otwarte.

Osobom zainteresowanym dyskusją nad wspomnianym rozporządzeniem polecam lekturę wybranych źródeł na ten temat:

1. BUDKIEWICZ, J. (red.). *Serwis Informacyjny Federacji Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki* [on-line]. Nr 6-7 (288-289) czerwiec-lipiec 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fzpkis.pl/archiwum/serwis-pdf/2012_288-289www.pdf.
2. *Deregulacja dostępu do zawodów*. W: *Związek Zawodowy Bibliotekarzy i Pracowników Bibliotek Bibliotekarze Polscy* [on-line]. 18 czerwca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <https://sites.google.com/a/bibliotekarzypolscy.pl/zz/aktualnosci/deregulaciadostepudozawodow>.
3. KUBÓW, S. *Deregulacja a la Gowin i Kudrycka*. W: *Zawód: bibliotekarz — blog Stefana Kubowa* [on-line]. 07.03.2012. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://stefanku1.blog.onet.pl/Deregulacja-a-la-Gowin-i-Kudrycka,2.ID457159451.n>.
4. *Lista zawodów przeznaczonych do deregulacji w pierwszej transzy*. W: *Kancelaria Prezesa Rady Ministrów* [on-line]. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.premier.gov.pl/files/download/6341.pdf>.
5. *Opinia dyrektorów instytutów prowadzących na polskich uczelniach studia I i II stopnia w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa dotycząca projektu Rozporządzenia MKiDN w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach*. W: *Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich. Dokumenty — Opinie 2012* [on-line]. Warszawa 25 czerwca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: http://kanqur.uek.krakow.pl/biblioteka/konferencja/opinie/opinia_2012_06_25.pdf.
6. *Opinia Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach* [on-line]. Wrocław, 25 czerwca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://goo.gl/TqjXc>.
7. *Opinia OPZZ do projektu ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów* [on-line]. 5 kwietnia 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://goo.gl/9Kuxr>.
8. *Parlamentarzyści w sprawie Rozporządzenia MKiDN o kwalifikacjach do pracy w bibliotekach*. W: *EBIB* [on-line]. 18 lipca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nowyebib.info/wiadomosci/1193-parlamentarzyci-w-sprawie-rozporzdzienia-mkidn-o-kwalifikacjach-do-pracy-w-bibliotekach>.
9. *Rada Ministrów poparła deregulację 50 zawodów*. W: *Związek Zawodowy Bibliotekarzy i Pracowników Bibliotek Bibliotekarze Polscy* [on-line]. 25 września 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <https://sites.google.com/a/bibliotekarzypolscy.pl/zz/aktualnosci/radaministrowpoparladeregulacje50zawodow>.
10. *Rozporządzenie [z dn. 18 maja 2012 r.] w sprawie wymagań kwalifikacyjnych bibliotekarzy*. W: *EBIB* [on-line]. 11 czerwca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nowyebib.info/wiadomosci/1129-rozporzdzienie-w-sprawie-wymaga-kwalifikacyjnych-bibliotekarzy>.
11. STELMACH, S. *Bibliotekarka zderegulowana*. W: *Prawo Rzeczpospolita* [on-line]. 12.10.2012 [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://prawo.rp.pl/artukul/757916,941869.html>.
12. *Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów*. Projekt z dnia 21 września

- 2012 r. W: *Ministerstwo Sprawiedliwości* [on-line]. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://ms.gov.pl/pl/deregulacja-dostepu-do-zawodow/i-transza/>.
13. Uwagi i stanowisko Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich do Projektu Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach (z dnia 18 maja 2012 r.). W: *Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich: ogólnopolski portal bibliotekarski* [on-line]. Warszawa 21 czerwca 2012 r. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sbp.pl/repository/SBP/ZarzadGlowny/Opinie/mkidn-wymagania-kwalifikacyjne-bibliotekarzy.pdf>.
14. *Uzasadnienie [do projektu ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów]* [on-line]. [Dostęp 15.10.2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://ms.gov.pl/pl/deregulacja-dostepu-do-zawodow/i-transza/>.